

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Журнал заснований у 1918 році

**ВЧЕНІ ЗАПИСКИ
ТАВРІЙСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Серія: Філологія. Журналістика

Том 34 (73) № 6 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Головний редактор:

Досенко Анжеліка Костянтинівна – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка, завідувачка кафедри журналістики, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського (головний редактор).

Члени редакційної колегії:

Бикова Ольга Миколаївна – кандидатка наук із соціальних комунікацій, доцентка, доцентка кафедри міжнародної журналістики факультету журналістики, Київський університет імені Бориса Грінченка;

Гадомський Олександр Казимирович – доктор філологічних наук, доктор габілітований гуманітарних наук в області мовознавства (Варшавський університет), професор, завідувач кафедри білоруських та українських досліджень, Інститут славістики, Опольський університет, Ополь, Польща;

Маркова Мар'яна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романської філології та компаративістики, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка;

Свенцицька Еліна Михайлівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри слов'янської та романо-германської філології, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського;

Ткаченко Тетяна Іванівна – доктор філологічних наук, доцент;

Юксель Гаяна Заїрівна – кандидатка філологічних наук, доцентка, доцентка кафедри журналістики, Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського
(протокол № 6 від 27 грудня 2023 року)**

Науковий журнал «Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського». Серія: Філологія. Журналістика» зареєстровано Міністерством юстиції України (Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 24632-14572ПР від 04.11.2020 року)

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») зі спеціальностей 035 – Філологія, 061 – Журналістика відповідно до Наказу МОН України від 17.03.2020 № 409 (додаток 1)

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Сторінка журналу: www.philol.vernadskyjournals.in.ua

**ISSN 2710-4656 (Print)
ISSN 2710-4664 (Online)**

© Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2023

ЗМІСТ

УКРАЇНСЬКА МОВА

Бабич Т. В.

ВПЛИВ ЕКСПРЕСИВНОЇ КОНОТАЦІЇ НА ФОРМУВАННЯ СЕМАНТИКИ СЛОВА1

Ворчакова І. Є.

ВЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПОЛІТОЛОГІЧНОМУ
ДИСКУРСІ: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИМІР.....6

Умрихіна Л. В.

ЗНАЧЕННЯ ДОМІНАНТИ ОПТАТИВНИХ КОНСТРУКЦІЙ СТРУКТУРНОЇ
СХЕМИ N_1VF_{OPT}12

Філатенко І. О.

МЕТАФОРИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ ЗАСОБІВ СТВОРЕННЯ
ПРАГМАТИЧНОГО ЕФЕКТУ В МАСМЕДІЙНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ
ДИСКУРСІ УКРАЇНИ.....18

СЛОВ'ЯНСЬКІ МОВИ

Малаш О. В.

НАРОДНІ ПІСНІ БОЛГАР УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ ЕТНОЛІНГВІСТИЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ.....23

РОМАНСЬКІ ТА ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

Бондарчук О. Ю., Травіна А. В.

ТРИЩАРОВА СТРУКТУРА КОНЦЕПТУ «RECHTSANWALT/АДВОКАТ»
У ТВОРІ ФЕРДИНАНДА ФОН ШИРАХА «ВИНА».....32

Бочан П. О.

ДЕРИВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ТЕРМІНОЛОГІЗМІВ.....38

Бродська Д. С., Скобнікова О. В.

ІНДЕКСИ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ГЕНДЕРНОМУ АСПЕКТІ
В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....43

Казимір І. С.

НОМІНАТИВНІ ПОТЕНЦІЇ КОНТЕКСТУАЛЬНОЇ СИНОНІМІЇ:
ФУНКЦІЙНИЙ АСПЕКТ.....48

Ковбасюк Л. А.

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЕКОЦИДУ В НІМЕЦЬКИХ МАС-МЕДІА
(НА МАТЕРІАЛІ ПІДРИВУ КАХОВСЬКОЇ ГЕС).....53

Musayeva P. B.

ON ARTICULATORY-ACOUSTIC PECULIARITIES
OF OCCLUSIVE SONORANTS OF ENGLISH.....59

Tyshakova L. T., Kharkovskyi Ye. M.

SOCIOLOGICAL ASPECT OF THE STUDY OF PHRASEOLOGICAL UNITS:
ON THE BASIS OF ENGLISH AND SPANISH LANGUAGES.....63

Ворчакова І. Є.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

ВЖИВАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ПОЛІТОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ: ПСИХОЛІНГВІСТИЧНИЙ ВИМІР

Стаття присвячена актуальним проблемам сучасного психолінгвістичного дискурсу – використанню фемінітивів, тобто іменників жіночого роду, альтернативних аналогічним поняттям чоловічого роду. Дослідження відбувається на стику декількох наукових галузей, таких як лінгвістика, політологія, гендерологія та суспільствознавство. У роботі проаналізовано вибрані фемінні лексеми, які фіксуються в працях сучасних вчених-політологів. Матеріалом слугували лексичні одиниці, які були виокремлені з наукових доробок вітчизняних вчених.

Фокус дослідницької уваги зосереджено на вивченні наукових праць українських вчених-політологів та науковців, які присвячують свої праці політичним дослідженням останніх чотирьох років. Вибір аналізу зазначених наукових матеріалів обумовлений декількома факторами: по-перше, ухваленням 22 травня 2019 року Кабінетом Міністрів нової редакції Українського правопису, який дозволяє утворювати та вживати фемінітиви в літературній мові, та затвердженням 18 серпня 2020 року Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України змін до національного Класифікатора професій; по-друге, наукова риторика фахівців у галузі політичних досліджень дає можливість показати зрілість наукового співтовариства та готовність українського суспільства до вживання гендерно чутливої мови в професійному житті; по-третє, моніторинг такого роду публікацій за останні чотири роки, після прийняття відповідних нормативних актів, показує наскільки вчені, які вивчають політичні аспекти професійної реалізації жінок, готові використовувати та представляти фемінітиви в своїх наукових працях. Доведено, що науковці і, в більшості своїй науковиці, досить «скупно» застосовують фемінітиви, але якщо і застосовують, то не суфіксальним способом творення, а з додаванням до слова в чоловічому роді дефініції «жінка», наприклад, «жінка-лідер», «жінка-менеджер» тощо.

У роботі здійснена спроба об'єктивувати зміст поняття «фемінітив» та здійснено оглядову аналітику використання фемінітивів у науковому дискурсі. Сформульовані тематичні групи, що вживаються в науковому мовленні політологів та визначено їхню кількісну динаміку. На основі здійсненого соціологічного експерименту встановлено психологічно сприйнятливий специфіку дослідження феномену «фемінітив».

Основними методами наукової розвідки обрано метод аналізу і синтезу теоретичного та фактичного матеріалу та словотвірний аналіз текстів, де застосовуються фемінітиви. В якості експериментального дослідження проведено анкетування за допомогою методики семантичного диференціалу Ч. Осгуда.

Ключові слова: фемінітиви, політичні дослідження, лексеми, слова жіночого роду, психолінгвістичний вимір.

Постановка проблеми. Суспільно-політичні процеси є одним із найголовніших показників рівня сталого розвитку суспільства. Виходячи з цього, важливим є кожен компонент останнього, в тому числі і мови. Застосування мови є прямим відображенням соціального поступу і державних процесів. Відтак, вибір теми наукового аналізу є очевидним. Адже саме доцільність використання фемінітивів в соціально-культурній та політичній лексиці, особливо науковій, показує зрілість українського суспільства та наукового співтовариства. Вибір об'єкта дослідження визначається безпо-

середньо через вживання фемінітивів у працях українських вчених-політологів, а також почасти розглядалися й наукові роботи тих авторів, які займаються гендерними аспектами політичного лідерства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні фемінітиви почали використовуватися в різних науках: економіці, праві, соціології, політології тощо. Тому можна сказати, що феномен «фемінітив» є об'єктом міждисциплінарного дослідження. Звичайно, найбільше фемінітивів зустрічаємо в гендерних дослідженнях. Напри-

клад, у роботах із гендерного менеджменту можна прослідкувати застосування фемінітивів такими авторами як О. Аксьнова, І. Андрощук, О. Баніт, О. Вознюк, Л. Лук'янова, Н. Підбуцька, Т. Чернявська тощо. В соціально-психологічних дослідженнях лексеми використовували вчені О. Кікінежді, А. Книш, А. Кузьмін, Н. Савелюк, Л. Мороз і т.д.

Шляхом застосування методу вибіркового дослідження ми змогли дослідити праці вчених-політологів за останні 4 роки, які є актуальними на сьогоднішній день. Відтак, були проаналізовані роботи Г. Бондар, М. Бучина, Т. Воронової, В. Гошовської, О. Рудакевич, О. Ярош. До того ж у нашому дослідженні розглянуті праці Л. Даниленко, О. Жилінської, Ю. Секунової, Н. Савенюк, І. Товкун, які присвятили увагу гендерним аспектам політичного лідерства.

Не дивлячись на те, що «фемінітиви» досліджують в різних наукових сферах, їхня сприйнятева доцільність з погляду психолінгвістики як маргінальної галузі ще не досліджена.

Метою статті є визначення психологолінгвістичної специфіки сприйняття фемінітивів, що функціонують в науковому мовленні професійних політологів України та науковців, що займаються політичними дослідженнями. Досягненню поставленої мети можуть сприяти виконання наступних завдань: 1) об'єктивувати зміст поняття «фемінітив»; 2) здійснити оглядову аналітику використання фемінітивів у науковому дискурсі; 3) сформувані тематичні групи, що вживаються в науковому мовленні політологів та визначити їхню кількісну динаміку; 4) експериментально встановити психологічно сприйнятливу специфіку дослідження феномену «фемінітив». Виходячи з поставлених завдань, *об'єктом* дослідження є фемінітиви, що функціонують у наукових працях українських політологів, а *предметом* – їх психолінгвістична специфіка сприйняття.

Виклад основного матеріалу. Робота стоїть на стику декількох наукових напрямів – політологічному, соціолінгвістичному та психолінгвістичному. Як зазначає С. Остапчук «Лексико-граматична система мови є політичною. Її політична роль полягає в тому, що вона нормалізує нерівності між жінками й чоловіками, робить їх природними, звичними та непомітними» [14, с. 30].

Фемінітив – це термінологічне поняття, яке ідентифікує та позначає в жіночому роді осіб жіночої статі за професією чи родом діяльності. Т. Нестеренко доводить, що фемінітиви – це слова жіночого роду, альтернативні або парні аналогічним поняттям чоловічого роду, які можуть вико-

ристовуватися не тільки на позначення професій або виду діяльності, а й «соціальним статусом, релігією (католик – католичка), переконаннями (соціаліст – соціалістка), місцем проживання (киянин – киянка), рисами та властивостями (розумник – розумниця, пліткар – пліткарка) та ін.» [13, с. 161].

Виходячи з того, що фемінітиви утворилися за допомогою суфіксів -к-, -иц-(я), -ин-(я), -ес- від іменників чоловічого роду, лексеми, що позначають політичні посади чи відносяться до політичної сфери діяльності ми можемо поділити на відповідні групи:

1) іменники на означення осіб жіночої статі, що утворилися за допомогою суфіксів -к : кандидатка, президентка, депутатка, міністерка, спікерка, парламентарка, лідерка, омбудсменка;

2) лексеми, де суфікс -иц-(я) приєднався до основи слова в чоловічому роді, який закінчується на -ник: радниця; керівниця, законодавиця, посадовиця, самовисуваниця, представниця (н-д, від політичної партії);

3) дефініції, в яких превалює суфікс -ин-(я): членкиня, політикиня, меркиня;

4) словотвори з суфіксом -ес-: адвокatesа, політикеса.

Загалом, сучасні вітчизняні дослідниці та дослідники, роботи яких пов'язані з сукупно-політичною сферою діяльності, в більшості випадків застосовують фемінітиви із додаванням лексеми «жінка», наприклад, жінка-лідер [4; 15; 21] (чи навпаки, лідер-жінка [4; 8; 12; 11]), жінка-керівник [4; 15; 21], жінка-міністр [5], жінка-трудолюбниця [15], жінка-менеджер [21], жінка-управлінець [21]. На нашу думку, більш граматично співзвучним було б застосовування слів: лідерка, керівниця, трудолюбниця тощо. Саме в такій формі застосовує фемінітиви науковиця Н. Савелюк «актуальною на сьогоднішній день залишається проблема формування позитивного іміджу саме *лідерок* у політиці. Пріоритетними в цьому контексті мають бути зусилля, спрямовані на розвиток дійсно партнерських взаємин між чоловіками та жінками як політиками й *політикинями* й утвердження реальної гендерної демократії» [17, с. 75].

Якщо ми розуміємо, що йдеться винятково про жінку в певній професії чи визначеній соціальній ролі, то доречно було б одразу це зазначати в жіночому роді. Наприклад, в контексті «частка жінок в управлінні вищого рівня є меншою, ніж їх частка як *керівників* середніх і низових ланок» [7, с. 248] можна замінити мовну одиницю «керівник» на «керівницю», а також у продовженні

викладеного статистичного аналізу: «У більшості країн (40 із 47 досліджуваних) частка жінок-керівників, законодавців і старших посадових (управлінських) осіб є меншою, ніж для керівників середньої ланки» [7, с. 248] органічніше б звучали словотвори «керівниця», «законодавиця», «посадовиця».

У роботі доктора політичних наук, професора М. А. Бучина знаходимо такі фемінітиви як «жінки-парламентарії» та «жінки-спікерки парламенту» [2, с. 58], а також в різних контекстах своїх робіт, присвячених гендерній проблематиці, вчений застосовує неодноразово вираз «представниці жіночої статі» [2; 3]. Кандидатка політичних наук В. Ф. Загурська-Антонюк, застосовує фемінітиви «представниця» та «жінка-політик», і в той же час говорячи про відомих політиків, називає приналежність їх до посад, які вони займали, в чоловічому роді: «... Юлія Тимошенко – *парламентарій*, а у минулому *прем'єр-міністр* України...», а також використовує лексеми «політики-актриси» і «політики-співачки» [9, с. 117].

Доктор політичних наук, професор О. Рудакевич у співавторстві з Д. Шуцькою використовують в своїх дослідженнях дефініцію «жінка-членкиня»: «...збільшення чисельності жінок-членкинь політичних партій, жіночих політичних партій і неполітичних об'єднань, активізується жіночий рух тощо» [16, с. 14], а також найбільш часто застосовувані політологами лексеми «жінка-лідер» та «жінка-політик». О. Кікінджі, наприклад, використовує словотвір «жінка-депутатка», і в той же час лексему «міністерка»: «Якщо у Верховній раді *жінок-депутаток* останнім часом побільшало, то в Кабміні тенденція до гендерного балансу й далі не спостерігається» та «В уряді Олексія Гончарука було шість *міністерок*» [10, с. 59].

Значну кількість фемінітивів знаходимо і в праці кандидатки політичних наук, доцентки Т. В. Воронової. Крім використання нею розповсюджених і вищезгаданих лексем «жінка-міністр» та «жінка-лідер» в її роботі «Участь жінок у політичних процесах сучасності (на прикладі країн ЄС): перспективи досягнення гендерного паритету в політичному житті» наявні дефініції «жінка-глава держави» і «жінка-глава уряду» [5, с. 27]. У політичних дослідженнях Ю. В. Секунової та І. І. Товкун виявлено значну кількість фемінітивів з активною частотою застосування у наступних співвідношеннях: «лідер-жінка»: 4, «жінка-лідер»: 5, «жінка-політик»: 6, «кандидати-жінки»: 2, «жінки-політичні лідери»: 3 [18].

Оглядова аналітика виявила, що «рекордсменкою» за вживанням фемінітивів в своїх роботах стала докторка політичних наук, професорка О. Ярош. Так, в її роботі «Гендерна тематика у виборчих преференціях політичних партій в Україні: моніторингові звіти» виявлено застосування фемінітивів 53 рази, з них: «жінки-кандидатки» – 7, «кандидатки» – 18, «самовисуваниці» – 2, «представниці» – 18 [20]. Крім того, О. Ярош в своїй праці, написаній англійською мовою у науковому закордонному виданні, використала дефініцію «women-soldiers» [23, с. 45]. Докторка політичних наук, професорка В. А. Гошовська теж застосовує в українській версії дефініції «військові-жінки» [6], і до того ж, лексему «жінки-біженки» [6]. На нашу думку, поняття «біженки» дуже добре корелюється без застосування лексеми «жінка», бо в самому понятті «біженка» вже закладений жіночий рід. Відтак, у виразі «велика кількість *жінок-біженок*, які виїхали разом із дітьми за межі України і потенційно позбавлені можливості брати активну участь у подоланні гуманітарної кризи всередині країни, формуванні політики повоєнного відновлення України, прийнятті загальнодержавних рішень під час війни» [6, с. 110] можна було б використати замість словосполучення «жінка-біженка» лише лексему «біженка». Крім того, вищезгадана науковиця у дослідженні «Information and Legal Support for the Implementation of a Gender Approach to Public Administration» застосовує лексеми «women-workers» та «women mothers» [22, с. 156].

На нашу думку, дуже влучно, розкриваючи лідерство жінок в війсьній сфері, вживає фемінітиви науковця Т. Храбан протиставляючи їх маскулінітивам: «...у збройних силах часто бойовий досвід є важливим фактором для призначення на посаду з підвищеною відповідальністю, а вимога обов'язкового бойового досвіду робить неможливим конкуренцію кваліфікованих *військовослужбовиць-лідерок* зі своїми *колегами-чоловіками*» [19, с. 164].

Однак в ході нашого дослідження стало зрозумілим, що домінантним серед політологів та політологинь залишається незастосування фемінітивів при зазначенні посад жінок, навіть, якщо наукова праця стосується безпосередньо гендерної проблематики. Наведемо такий приклад: «З 17 членів нового уряду 11 – чоловіки, 6 – жінки: *міністр* з питань розвитку громад та територій А. Бабак, *міністр* фінансів О. Маркарова, *міністр* освіти і науки Г. Новосад, *міністр* охорони здоров'я З. Скалецька, *міністр* соціаль-

ної політики Ю. Соколовська, *міністр* у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій і внутрішньо переміщених осіб України О. Коляда» [1, с. 38]. Подібне фемінітивне граматичне навантаження зустрічаємо і в наступних наукових узагальненнях: «Це і свідомо поставлена мета – вибрати до парламенту держави більшу кількість жінок, і необхідність стимулювати створення фондів для фінансування жіночих виборчих кампаній; це вимоги введення квот для *кандидатів-жінок* у партійних списках. У 2019 р. вектор змінився у бік покращення. Так, *депутатами* Верховної Ради України IX скликання стали 87 жінок, що становить 20,5% від загальної кількості депутатів» [18, с. 71].

Якщо ми розуміємо, що мова йде виключно про жінку в певній професії чи визначеній соціальній ролі, то доречно було б одразу це зазначати в жіночому роді. Наприклад, в контексті «частка жінок в управлінні вищого рівня є меншою, ніж їх частка як *керівників* середніх і низових ланок» [7, с. 248] можна замінити мовну одиницю «керівник» на «керівницю», а також у продовженні викладеного статистичного аналізу: «У більшості країн (40 із 47 досліджуваних) частка жінок-керівників, законодавців і старших посадових (управлінських) осіб є меншою, ніж для керівників середньої ланки» [7, с. 248] органічніше б звучали словотвори «керівниця», «законодавиця», «посадовиця».

Задля виявлення особливостей психолінгвістичного сприйняття фемінітивів на рівні підсвідомості, авторами проведено експериментальне дослідження. Вибірковою сукупністю стали 80 студентів різних спеціальностей Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова. Анкетування проводилось протягом двох тижнів у листопаді 2023 року в режимі онлайн за допомогою Google Форми. Основна змістовна частина опитування включала 10 питань. Нами були представлені в анкетуванні фемінітиви на позначення роду політичної діяльності. Задля отримання необхідних результатів була використана методика семантичного диференціала (шкалювання) Ч. Осгуда, що пов'язана зі сприйняттям людини, аналізом її соціальних установок і особистісних смислів. До розгляду були представлені всі можливі варіанти іменників жіночого роду, що належать до політичної сфери діяльності, утворених суфіксальним способом (-К-, -ИЦ-(Я), -ИН-(Я), -ЕС): членкиня, посолка, міністерка, адвокatesa, політикеса, депутатка, амбасадориця, меркиня,

виборчиця, омбудсменка і, відповідно їх аналогі в чоловічому роді, які можна приміняти по відношенню до жінки. Респондентів попросили оцінити кожний фемінітив та його «опонент» за шкалою від -3 до +3. Результати дослідження показали, що в цілому опитуванні лояльно ставляться до фемінітивів і оцінюють їх здебільшого позитивно, але найбільшу перевагу вони віддали лексемам, які утворюються за допомогою суфікса -ЕС, а найменшу – фемінітивам, де використовується суфікс -К. Наприклад, 80% опитаних студентів поставили +3 фемінітивам «адвокatesa» та «політикеса», а найменше 60% за шкалою +1 набрали фемінітиви «міністерка» та «депутатка». Загалом, можна зробити висновки, що молодь емоційно готова для сприйняття і використання у мові фемінітичних лексем, хоча деякі фемінітиви потребують деякого удосконалення задля звучного фонетичного відтворення.

Висновки. Психолінгвістичний аналіз проведеного дослідження показав, що: 1) поняття «фемінітив» має широке значення і використовується не тільки на позначення професій або виду діяльності, а й соціального статусу, переконань, місця проживання, рис, властивостей та таке ін. Доведено, що феномен «фемінітив» – це міждисциплінарний об'єкт дослідження і доволі популярним стало його використання в політичній риториці; 2) здійснена оглядова аналітика показала, що зберігається загальна наукова тенденція репрезентацій фемінітивів: здебільшого дослідники та дослідниці пишуть про посади жінок в чоловічому роді, додаючи лексичну одиницю «жінка» через дефіс чи взагалі залишають це писати в чоловічому роді; 3) в ході нашого дослідження було виявлено застосування політологами та науковцями, що піднімають проблемні політичні питання, 35 фемінітивів, з них частота застосування склала 164. Умовно ми поділити застосування фемінітивів науковцями-політологами на три тематичні групи:

– лексеми, що позначають приналежність жінок до певних держаних та політичних посад (наприклад, міністерка, депутатка, жінка-парламентарій тощо);

– дефініції, що підкреслюють їхні політичні ролі (на зразок, кандидатка, представниця, самовисуваниця, членкиня і т.і.);

– терміни, що визначають соціальний статус жінок (жінка-військова, жінка-керівниця, жінка-управлінець тощо).

4) проведене експериментальне дослідження серед студентської еліти показало, що молодь на

сьогоднішній день готова до сприйняття застосування фемінітивів в українській мові і, як наслідок, вони є психологічно готові до застосування останніх у майбутньому.

Список літератури:

1. Бондар Г. В., Михальюнок Д. В. Гендерна політика в системі публічного управління України. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2019. № 4 (23). С. 34–41.
2. Бучин М. А., Данчук Г. Д. Гендерна рівність у політичній сфері як одна із складових реалізації цілей сталого розвитку ООН. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Вип. 1(57). С. 56–61.
3. Бучин М. А., Данчук Г. Д. Основні механізми забезпечення принципу гендерної рівності у виборчому процесі. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право* : збірник наукових праць. 2022. № 2 (54). С. 12–16.
4. Вознюк О. Концепція жіночого лідерства в контексті гендерної проблематики. *Гендерні студії: міждисциплінарні дослідження актуальних проблем соціальних відносин* : збірник тез доповідей учасників постійно діючого науково-практичного семінару (Львів, 16 червня 2023 року). Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 136 с. С. 10–14.
5. Воронова Т. В. Участь жінок у політичних процесах сучасності (на прикладі країн ЄС): перспективи досягнення гендерного паритету в політичному житті. *Політикус : наук. журнал*. 2021. № 2. С. 26–31.
6. Гошовська В. А., Даниленко Л. І. Гендерна політика й політичне лідерство: стан і динаміка розвитку в сучасній Україні. *Наукові перспективи*. 2023. № 8 (38). С. 97–111.
7. Жилінська О. І., Горбась І. М., Прилуцька Т. Ю. Жінки в управлінні: український досвід і сучасні реалії. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 245–250.
8. Заграй Л. Д., Федорук О. В. Психосемантичні конструкції лідерства у свідомості молоді: гендерний вимір. *Психологія та соціальна робота*. 2020. Вип. 1 (51). С. 86–101.
9. Загурська-Антонюк В. Ф. Гендерне питання в державному управлінні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 23. С. 115–120.
10. Кікінежді О. М., Савелюк Н. М., Мороз Л. І. Соціально-психологічний феномен жіночого лідерства в Україні. *Вісник Національного університету оборони України* : збірник наукових праць. Київ : НУОУ, 2021. Вип. 2 (60). С. 56–63.
11. Кузьмін А. А. Політичні аспекти лідерства в гендерному вимірі. *Матеріали VIII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. Актуальні задачі сучасних технологій* (Тернопіль 27–28 листопада 2019). С. 132–133.
12. Кулеша-Любінець М., Ляхович Т. Гендерні особливості мотивації до лідерства у студентів університету. *Збірник наукових праць: психологія*. 2019. № 24. С. 59–68.
13. Нестеренко Т. До проблеми творення й уживання фемінітивів у сучасному українському дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 36. Т. 2. С. 159–165.
14. Остапчук С. Гендерні аспекти мовлення: на прикладі сучасних україномовних друкованих ЗМІ. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2018. Вип. 13. С. 27–31.
15. Романюк О. Ф. Сучасні підходи до дослідження гендерних аспектів лідерства. *Науковий вісник «Демократичне врядування»*. 2021. Вип. 2(28) URL: <https://science.lpnu.ua/uk/dg/vsi-vypusky/vypusk-228-2021/suchasni-pidhody-do-doslidzhennya-gendernyh-aspektiv-liderstva> (дата звернення: 03.12.2023).
16. Рудакевич О., Щуцька, Д. Гендерні аспекти політичного лідерства в Україні. *Соціально-політичні комунікації як чинник консолідації та демократизації українського суспільства : щорічн. наук. праць*. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. С. 14.
17. Савелюк Н. М. Гендерний аспект політичного лідерства в Україні. *Протосоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти: матеріали IV Всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю* (Умань, 22 квітня 2021 р.). Умань : Візаві, 2021. С. 71–75.
18. Секунова Ю. В., Товкун І. І. Політичне лідерство в Україні: жіночий аспект. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки*. 2019. Том 30 (69). № 4. С. 69–73.
19. Храбан Т. Є., Сілко О. В. Жіноче лідерство у збройних силах : виклики та перспективи. *Вісник Національного університету оборони України. Питання психології*. 2023. № 4 (74). С. 161–168.
20. Ярош О. Гендерна тематика у виборчих преференціях політичних партій в Україні: моніторингові звіти. *Політичні партії і вибори: українські та світові практики: зб. ст. і тез за результатами четвертої міжнародної наукової конференції “Політичні партії і вибори: українські та світові практики”* (9 листопада 2019 року). Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. Вип. 4. С. 82–90.
21. Aksonova O., Maslova Y. Establishment of gender management in the management sphere. *Journal of Education, Health and Sport*. Online. 4 December 2021. Vol. 11, no. 12, pp. 11–23.

22. Goshovska V., Balasynovuch N., Hryhorovych L. Information and Legal Support for the Implementation of a Gender Approach to Public Administration. *International Journal of Computer Science & Network Security*. 2021. Volume 21. P. 150–158.

23. Yarosh O. Ukraine's strategies of empowering women in peace-building: implementation of UN Security Council Resolution 1325 on women and peace and security. *The Copernicus Journal of Political Studies*. 2020. Issue 2. P. 33–48.

Vorchakova I. Ye. THE USE OF FEMINITIVES IN MODERN SCIENTIFIC POLITICAL DISCOURSE: THE PSYCHOLINGUISTIC DIMENSION

The article is devoted to the current problems of modern psycholinguistic discourse – the use of femininitives, i.e. feminine nouns, alternative to similar masculine concepts. The research takes place at the intersection of several scientific fields, such as linguistics, political science, gender studies, and social science. The work analyzes selected feminine lexemes recorded in the writings of modern political scientists. The material was lexical units that were selected from the scientific works of domestic scientists.

The focus of research attention is focused on the study of scientific works of Ukrainian political scientists and scientists who have devoted their works to political research in the last four years. The choice of analysis of the mentioned scientific materials is due to several factors: firstly, the adoption by the Cabinet of Ministers on May 22, 2019 of the new edition of the Ukrainian orthography, which allows the formation and use of feminine forms in the literary language, and the approval by the Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine on August 18, 2020 changes to the national Classifier of professions; secondly, the scientific rhetoric of specialists in the field of political research provides an opportunity to show the maturity of the scientific community and the readiness of Ukrainian society to use gender-sensitive language in professional life; thirdly, the monitoring of this kind of publications over the last four years, after the adoption of the relevant normative acts, shows how much scientists studying the political aspects of women's professional realization are ready to use and present feminisms in their scientific works. It has been proven that scientists and, in most cases, female scientists use femininitives quite "sparingly", but if they do, it is not by the suffix method of creation, but by adding the definition "woman" to the word in the masculine gender, for example, "woman-leader", "female manager" etc.

In the work, an attempt was made to objectify the meaning of the concept of "feminitive" and an overview analysis of the use of femininitives in scientific discourse was carried out. The thematic groups used in the scientific speech of political scientists are formulated and their quantitative dynamics are determined. On the basis of the conducted sociological experiment, the psychologically receptive specificity of the study of the "feminitive" phenomenon was established.

The main methods of scientific research are the method of analysis and synthesis of theoretical and factual material and word-formation analysis of texts where femininitives are used. As an experimental study, a questionnaire was conducted using the semantic differential method of Ch. Osgood.

Key words: femininitives, political studies, lexemes, feminine words, psycholinguistic dimension.